

Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”

Od 2011 roku dzień 1 marca został ustanowiony świętem państwowym, poświęconym żołnierzom zbrojnego podziemia antykomunistycznego. Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” jest obchodzony corocznie, nie jest jednak dniem wolnym od pracy i nauki. Pierwszy dzień marca jest dniem szczególnie symbolicznym dla żołnierzy antykomunistycznego podziemia – tego dnia w 1951 roku wykonany został wyrok śmierci na kierownictwie IV Komendy Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”.

Uczestnicy antykomunistycznego ruchu partyzanckiego określani są jako „żołnierze wyklęci”, „żołnierze drugiej konspiracji” czy jako „żołnierze niezłomni”. Propaganda Polski Ludowej żołnierzy podziemia niepodległościowego nazywała *bandami reakcyjnego podziemia*. Określenie „żołnierze wyklęci” powstało w 1993 roku. Użyto go pierwszy raz w tytule wystawy *Żołnierze Wyklęci – antykomunistyczne podziemie zbrojne po 1944 roku*, organizowanej przez Ligę Republikańską na Uniwersytecie Warszawskim.

Żołnierze wyklęci, żołnierze niezłomni to polskie powojenne podziemie niepodległościowe i antykomunistyczny, niepodległościowy ruch partyzancki, stawiający opór sowietyzacji Polski i podporządkowaniu jej Związkowi Radzieckiemu, toczący walkę ze służbami bezpieczeństwa Związku Radzieckiego i podporządkowanymi im służbami w Polsce już od 1944 roku, kiedy na przedwojenne Kresy Wschodnie, Drugiej Rzeczypospolitej weszły wojska Związku Radzieckiego i postępujące za nimi oddziały tajnej policji Związku Radzieckiego o nazwie NKWD.

Głównym celem walki żołnierzy niezłomnych była walka o wolną, suwerenną Polskę, gdzie sami obywatele w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich w głosowaniu tajnym wybiorą swoją władzę - prezydenta, posłów, senatorów, przedstawicieli w samorządzie np.: wójtów i burmistrzów, a nie będą oni narzucani przez obce mocarstwo, to znaczy Związek Radziecki czy komunistów polskich.

W gminie Olsztyn taką działalność podjęli m.in.: bracia Zygmunt i Stanisław Palowie żołnierze niepodległościowego podziemia ze Zrębic, którzy ponieśli śmierć z rąk katów Służby Bezpieczeństwa w 1945 roku.

Kolejnym przykładem zbrodni funkcjonariuszy Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Częstochowie jest wydarzenie z dnia 27 października 1947 roku, kiedy to w Kusiętach zginął Alfred Kucharczyk zastrzelony przez funkcjonariuszy UB. Ścigani przez wiele lat za swoją działalność niepodległościową byli także Jan Biskup z Przymiłowic, skazany na karę śmierci zamienioną następnie, dzięki ofiarności i wytrwałości jego matki na dożywotnie więzienie i Zdzisław Zębik ze Zrębic również represjonowany przez władze komunistyczne po wojnie. Represjonowana przez komunistów była również Jadwiga Lorenc, w czasie wojny żołnierz AK, która z bocznicą kolejowej koło Kusiąt uwolniła z wagonu około 50 mężczyzn eskortowanych przypuszczalnie w głąb Rzeszy przez niemieckich strażników. Część uwolnionych ukrywało się w Kusiętach u jej ciotki Stanisławy Dąbskiej. Zaangażowana w walkę o wolną, demokratyczną Polskę w czasie wojny i po jej zakończeniu była również rodzina leśnika z Sokolich Gór Idziegio Habera. Wszyscy jego synowie byli

włączeni w działalność konspiracyjną w AK. Niestety i oni byli traktowani przez komunistów jako "bandyci". Dla przykładu Czesław Haber - sekretarz Nadleśnictwa Czarny Las został w 1950 roku zamordowany przez konfidentów UB. Stefan, Zygmunt i Jan Habrowie nie składają broni i walczą w oddziale partyzanckim Włodzimierza Musialika "Bolesława". W 1948 roku Zygmunt Haber zostaje aresztowany i przez 7 miesięcy jest katowany w piwnicach UB na ul. Kilińskiego w Częstochowie. Cudem wychodzi z więzienia, ucieka na ziemie zachodnie. Powraca po 1956 roku i pracuje w Nadleśnictwie Złoty Potok. Lucjan Haber przez wiele lat jest więziony w stalinowskich obozach oraz w kopalni rudy uranowej w Wilkowie.

Władza komunistyczna po II wojnie światowej zamordowała wielu przedstawicieli podziemia niepodległościowego. Większość ich grobów do dziś nie odnaleziono. Najbardziej znani to:

- Generał brygady August Emil Fieldorf, budowniczy struktury organizacji NIE, powołanej do stawienia oporu okupacji radzieckiej, ofiara mordu sądowego w 1953 roku.
- Zygmunt Szendzielarz, pseudonim. „Łupaszka” – major kawalerii Wojska Polskiego i Armii Krajowej. Zamordowany 8 lutego 1951 roku w Warszawie.
- Witold Pilecki – rotmistrz kawalerii Wojska Polskiego, współzałożyciel Tajnej Armii Polskiej, żołnierz Armii Krajowej, więzień i organizator ruchu oporu w Auschwitz. Autor raportów o Holocauście, tak zwanych "Raportów Pileckiego". Oskarżony i skazany przez władze komunistyczne Polski Ludowej na karę śmierci, stracony w 1948 roku.
- Stanisław Sojczyński pseudonim "Warszyc", – kapitan piechoty Armii Krajowej, organizator i dowódca Konspiracyjnego Wojska Polskiego. Aresztowany w Częstochowie. Stracony w Łodzi 19 lutego 1947 roku.
- Hieronim Dekutowski pseudonim "Zapora" – major, żołnierz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, cichociemny, dowódca oddziałów partyzanckich, rozstrzelany 7 marca 1949 roku w Warszawie.
- Danuta Siedzikówna pseudonim „Inka” – sanitariuszka czwartego szwadronu Armii Krajowej odtworzonego w okolicach Białegostoku, w 1946 roku w pierwszym szwadronie Brygady działającym na Pomorzu, rozstrzelana w wieku 17 lat, 28 sierpnia 1946 roku. Pośmiertnie mianowana podporucznikiem Wojska Polskiego.

Liczbę członków wszystkich organizacji i grup konspiracyjnych szacuje się na 120–180 tysięcy osób. W ostatnich dniach II wojny światowej na terenie Polski działało 80 tysięcy partyzantów antykomunistycznych. Ostatni członek ruchu oporu – Józef Franczak z oddziału kapitana Zdzisława Brońskiego – zginął w obławie w Majdanie Kozic Górnych pod Piaskami, w województwie lubelskim osiemnaście lat po wojnie – 21 października 1963 roku. W praktyce jednak większość organizacji zbrojnych upadła na skutek braku reakcji mocarstw zachodnich na sfałszowanie przez Polską Partię Robotniczą wyborów do Sejmu Ustawodawczego w styczniu 1947 roku i powyborczej amnestii, po której podziemie liczyło nie więcej niż dwa tysiące osób.